

Tankar kring ett skolfoto från 1920

När jag idag sitter och tittar på ett skolfoto som ger intryck av att vara gammalt. Det är det också då man tänker det var från förra seklet 1920.

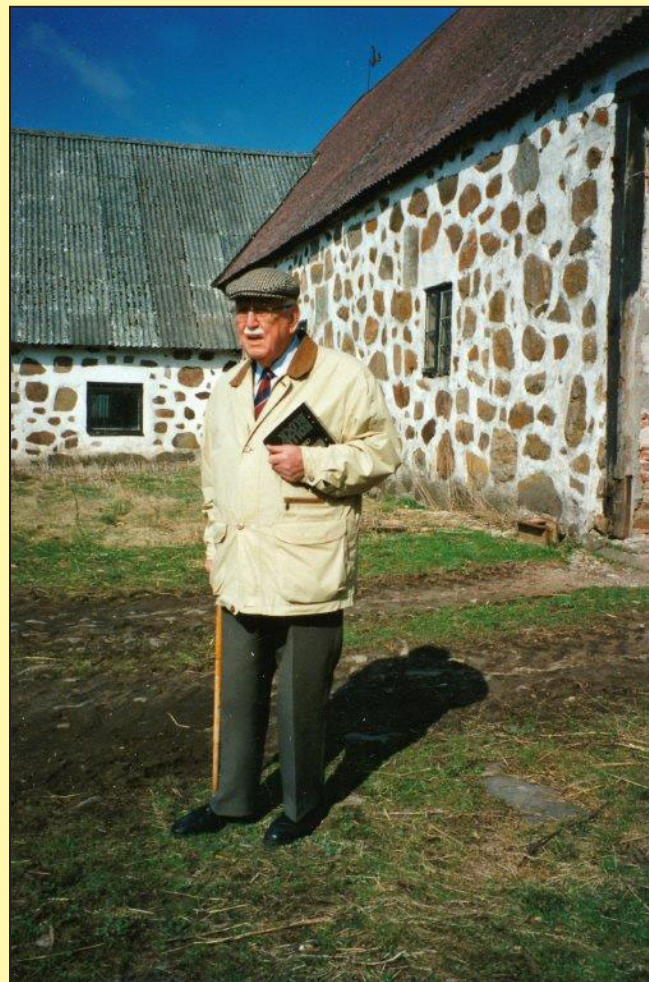
Några av dessa barn träffade jag som äldre personer, de flesta av dem är döda idag. Alla hade de samma nämnare, att kunna berätta hur det var att vara torpare eller backstugesittare i Fulltofta.

Den person som kom att betyda mest var ”stinspojken” Artur Ericson. Efter ett långt arbetsliv som föreståndare på Hammenhögs spannmål och bosatt i Hammenhög. Som pensionär kom han hem till bygden igen, bosatte sig i Hörby fastän valet stod mellan Helsingborg. Artur funderade på en lämplig pensionärssyssla, då återupptog han minnen från sin barndom i Fulltofta.

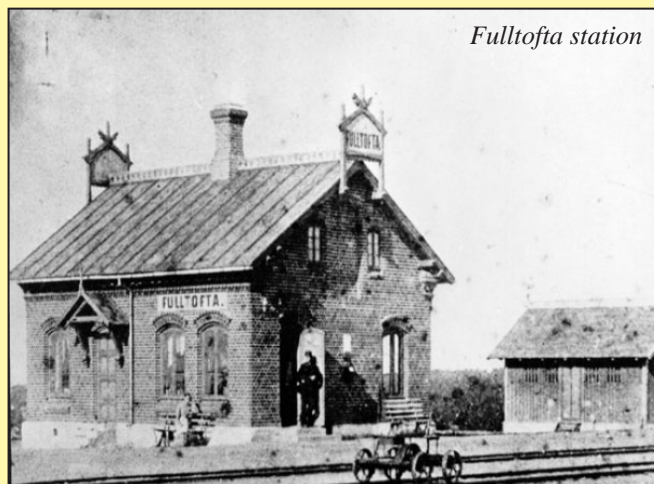
Ett fantastiskt arbete la han ner på att skriva av alla husförhörslängder på små kort, som bildade ett kartotek från åren 1813-1894.

Detalj ritade på gamla kartor var exakt de gamla gårdarna ligger i Fulltofta by. Tecknande från barndomsminnet hur dessa hus såg ut, hade ett väldigt gott minne av torparna.

Artur Ericson var född år 1911 i Fulltofta i en barnaskara på tio barn där han var nr sju. Dock var där syskon som dog i barndomen. För denna tid



Artur Ericson. Foto: © Roland Pedersen



Fulltofta station

var det inte ovanligt att det ena syskonet ”ärvde” ett äldre syskons namn då denne avlidit, även så i denna familj.

Modern Elisa Åkesson född år 1875 i Lindaröd.

Fadern Anders Eriksson, född år 1871 i Fulltofta, var den siste stationsföreståndaren på Fulltofta station. Tåget mellan Hörby–Höör. Järnvägen lades ner 1929. Men änkeman Anders Eriksson fick bo kvar till sin död.

Arturs skolväg var att gå ca 1,5 km enkel väg, ner genom Fulltoftas herrgårdsallé, till höger vid gamla statarhuset, förbi nya kyrkogården och förbi



Skolfoto från Fulltofta. Artur Ericson inringad.

flickskolan, Minnet, till gråstenshuset bredvid där småskolan låg (f.d. Trolles). Vägen kunde dock vara lång i dåligt väder eller i vintertid. Värre var det för barnen som kom från Vasahus uppe i skogen. Det var inte ovanligt att man fick skiftas om att gå till skolan olika dagar, då det inte fanns skor till alla barnen. I den medhavda matsäcken kunde man se vilka barn som var fattigast. Vissa hade ingen matsäck alls, andra hade lite flott på sina "smörmadar".

Artur som hade ett stort hjärta för de fattiga, delade med sig av sina smörgåsar, som det alltid fanns pålägg på. I mellanstadiet gick Artur på Stora skolan, gråstenshuset som är granne till herrgårdsparken. Sista året på nya skolan.

1924 stod nya skolan klar, som ligger vid gamla Prästvägen (mellan Fulltofta-Hästäng-Åspinge) Skolvägen blev betydligt närmre ca. 150-200 meter. Här gick Artur sina sista skolår.

Efter avslutad skoldag, var det inte att tänka på lek. Utan skolbarnen fick arbeta på den dåvarande plantskolan som låg mitt över där Hästängens p-plats finns idag, här fick man hjälpa till med t.ex. omskolning av granplantor. Fortfarande kan man se resterna av entrén till plantskolan, en gammal



"Hennes nåd" Charlotte Dahl på Fulltofta herrgård

grindstolpe och en stor gran, det fanns två men den andra föll för en storm för några år sedan.

Det var "hennes nåd" Charlotte Dahl på Fulltofta herrgård som startade plantskolan på 1840-talet. Eftersom man ville bli självförsörjande på plantor och därmed förmodad bättre ekonomi. Plantskolan var inhägnad eller omgärdad av en stengårdsgård, det fanns två inhägnader. Inom området fanns sten-satta skogskällor, där rengjordes plantorna. Detta

fick Artur och övriga barn hjälpa till med. Plantskolan lades ned i början på 1940 talet, således fanns den i 100 år. Man försökte även i liten skala att odla tall, men med betydligt sämre resultat. De första granplanteringarna gjordes också i närheten av Mörkret, Råttefällan och Attarp. Fortfarande finns det spår av dessa granar lite varstans i skogen inte minst vid de olika torpruinerna, om inte stormar knäckt dem under årens gång. Kanske fick

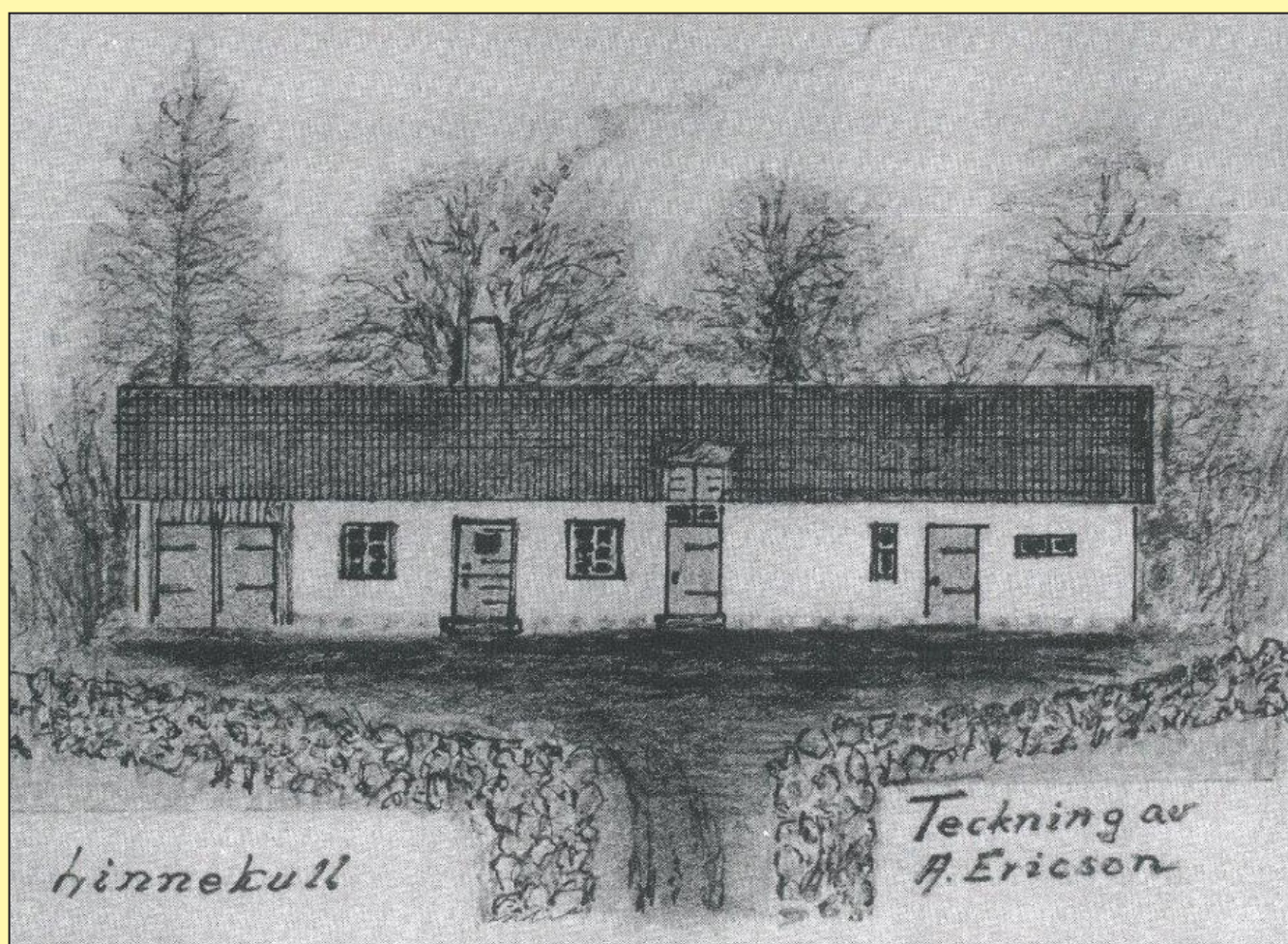


Illustration © Artur Ericson





Måns & Anna Gustavsson som Artur gick med post till då han var barn.

en dagsverkstorpare en liten planta att sätta som ”vårdträd” hemma vid.

De kraftiga och stora granstammarna man kan se vid Ekesåkra samt ett litet parti vid Råttefällans parkering, mellan f.d. järnvägsspåret och väg 13 är från denna tid. Granplanteringen blev så omfattande att man utökade med mark nedanför Jägarhyd-

dan. Uppköparen av granarna var Maltesholms Cement AB. Timret transporterades på järnvägen vid Råttefällan där det fanns ett stickspår. Maltesholmsbackarna i området är ett minne av denna epok.

Stins-pojken Artur fick även ombesörja andra göromål t.ex. dela ut ankommande brev till de som inte kunde hämta själv. Artur gick bl.a. ärenden till torparen Måns Gustavsson på Kulleröd nr 3. Han tog vägen förbi fiskeodlingen och upp till Djupadal. Han mindes att Måns hustru Anna gjorde helgfint i förstugan genom

att skura kullerstensgolvet, strö ut fin sand med hackad doftande ene. Även spottkoppen som hade sin plats vid dörren hade fått finhackad ene. Man kunde se Måns Gustavsson sittandes vid västerfönstret som hade vita spetsgardiner samt vid duk på bordet, läsandes söndagens evangelium.

Måns var född 1845 i Fulltofta och hustrun Anna Tykesdotter 1847 i Äspinge.

Fulltofta Herrgård.



Måns dog 1929. Anna bodde kvar till 1930, därefter flyttade hon till Hörby och dog år 1934. De var de sista brukarna på torpet som sedan förföll.

Artur fick även gå med brev till Måns granne, 800 meter längre upp på grusvägen. Till stampen på Stampahuset eller Linnekull som det egentligen heter.

Torparna emellan hade sin egen lilla genväg en stig som kom fram strax nedanför Kulleröd vid Månsakroken och vid entrén vid Linnekull. Fortfarande idag kan man se spår av denna stig.

Stampen, Nils Johansson född 1865 i Brönstad. Hustrun Emilie Nilsson född 1863 i Fulltofta. De fick åtta barn. Därav tre barn som i vuxen ålder emigrerade till Amerika. Dock återvände ena



Stampen på Linnekull, står längst till vänster i gruppbilden.

dottern tillbaka igen. En son emigrerade till Danmark han dog endast 24 år gammal.

Nils Johansson var änkekman i 19 år. Blev sjuk och fick kallbrand i tårna, slutade sina dagar på Hörby lasarett 1936.

Auktion hölls på gårdens inventarier. Därefter övergavs torpet till vidare förfall. Idag kallas det i folkmun för Ödetorpet.



*Vad som är kvar av Linnekull idag
Foto: © Roland Pedersen*



Delförstoring av stampen

